

รอบรู้การศึกษา

edusiamrath@gmail.com

“คูโอร่า เชียงม่วนเอนซิส” (*Cuora chiangmuanensis*) หรือเต่าหับแห่งเมืองเชียงม่วน ถูกขนานนามตามถิ่นค้นพบ ณ เมืองเชียงม่วน อ.เชียงม่วน จ.พะเยา โดยทีมสำรวจบรรพชีวินวิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม นำโดย ดร.วิไลลักษณ์ นาคศรี นิสิตปริญญาเอกบรรพชีวินวิทยา

เป็นอีกครั้งของการค้นพบฟอสซิล สัตว์ดึกดำบรรพ์ ในประเทศไทย ที่มีอายุร่วม 12 ล้านปี ที่จะช่วยเผยความลับวิวัฒนาการและการแพร่กระจายของ “เต่าหับ” แห่งอนุภาคเนย์

“วิไลลักษณ์” เจ้าของผลงานการศึกษาฟอสซิลเต่าชนิดนี้ เผยว่า เต่าคู

“คูโอร่า เชียงม่วนเอนซิส” หรือเต่าหับแห่งเมืองเชียงม่วน

ดร.วิไลลักษณ์ นาคศรี

‘คูโอร่า เชียงม่วนเอนซิส’ ฟอสซิลเต่าหับ อายุ 12 ล้านปี

โอร่า เชียงม่วนเอนซิส เป็นเต่าน้ำจืดในสกุลเดียวกับเต่าหับปัจจุบัน แต่ชิ้นส่วนฟอสซิลที่ค้นพบนี้มีอายุประมาณ 11-12 ล้านปี พบที่บริเวณเหมืองถ่านหินเชียงม่วน เมื่อ 11 ปีก่อน โดยนายนิกร วงศ์ไชย พนักงานธรณีวิทยาประจำเหมือง ชื่อชนิดเชียงม่วนเอนซิส จึงหมายถึง เต่าคูโอร่าแห่งเชียงม่วน

“เต่าเป็นสัตว์เลื้อยคลานที่มีวิวัฒนาการเริ่มต้นมาตั้งแต่หลายร้อยล้านปี เป็นเพื่อนร่วมยุคมากับไดโนเสาร์ แม้ว่าเต่าที่อยู่ในยุคเดียวกับไดโนเสาร์จะค่อยๆ สูญพันธุ์ไป แต่ก็มีกรวิวัฒนาการเป็นเต่าชนิดใหม่ที่มีรูปร่าง ขนาด ลักษณะ แตกต่างกันไป โดยเต่าสกุลคูโอร่า เป็นเต่าน้ำจืดกลุ่มที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน ในประเทศไทย รู้จักกันดีในชื่อ เต่าหับ (*Cuora amboinensis*) ทั้งนี้ จากการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะฟอสซิลกระดูกที่พบที่เหมืองเชียงม่วน กับฟอสซิลเต่าชนิดอื่นในสกุลคูโอร่าที่เคยพบในประเทศจีน (*C. pitheca*) อายุประมาณ 8-9 ล้านปี และประเทศญี่ปุ่น (*C. miyatai*) อายุ

ประมาณ 2 ล้านปี รวมทั้งกระดูกของเต่าปัจจุบันชนิดอื่นๆ ในสกุลนี้พบว่า มีลักษณะที่แตกต่างไปจากเต่าชนิดอื่นๆ ในสกุลนี้ทั้งหมด จึงได้รับการยืนยันว่าเป็นเต่าชนิดใหม่ของโลก

ที่สำคัญคือฟอสซิลเต่าคูโอร่า เชียงม่วนเอนซิส มีลักษณะ

ใกล้เคียงกับเต่าสกุลคูโอร่าในปัจจุบันมากที่สุด หลักฐานการค้นพบครั้งนี้ จึงเป็นการเผยโฉมฟอสซิลเต่าสกุลปัจจุบันครั้งแรกในประวัติศาสตร์ไทย และถือว่าเต่าคูโอร่าแห่งเชียงม่วน เป็นบรรพบุรุษเต่าหับที่เก่าแก่ที่สุดในโลก”

ดร.วิไลลักษณ์ ยังอธิบายว่า เต่าสกุลคูโอร่ามีการแพร่กระจายพันธุ์เฉพาะในทวีปเอเชียเท่านั้น โดยปัจจุบันพบทั้งสิ้น 10-12 ชนิด และที่พบเป็นฟอสซิล 3 ชนิด จากการศึกษาความสัมพันธ์ทางวิวัฒนาการของเต่าในสกุลคูโอร่าทั้งหมด พบว่าคูโอร่า เชียงม่วนเอนซิส มีสายวิวัฒนาการใกล้ชิดกับเต่าหับ (*C. amboinensis*) และเต่าสกุลนี้ที่พบในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากที่สุดจึงอาจกล่าวได้ว่าเต่าหับที่แพร่กระจายทั่วเอเชียในปัจจุบัน มีจุดกำเนิดมาจากประเทศไทย เมื่อ 12 ล้านปีก่อน ในยุคสมัยไมโอซีนตอนกลาง

ด้าน ดร.ไอยัน ตง หนึ่งในคณะผู้วิจัย และผู้เชี่ยวชาญประจำศูนย์วิจัยและการศึกษาบรรพชีวินวิทยา กล่าวว่า ความหลากหลายของฟอสซิลเต่าโบราณในไทย ค่อนข้างมีความสมบูรณ์ พบตั้งแต่ในยุคไทรแอสสิกตอนปลาย (ประมาณ 220 ล้านปี) จนถึงยุคปัจจุบัน และอาจพูดได้ว่าเป็นประเทศที่มีการบันทึกเรื่องราวของฟอสซิลเต่าได้ดีที่สุดของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็ว่าได้ ตลอดระยะเวลากว่า 30 ปีที่ผ่านมา งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปในมหายุคมีโซโซอิก

(ประมาณ 248-65 ล้านปี) หรือที่รู้จักกันในยุคไดโนเสาร์ แต่เต่าในยุคเทอร์เชียรี (ประมาณ 65-2 ล้านปี) มีการศึกษาค้นขังน้อยจากการสำรวจและเก็บตัวอย่างอย่างต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบันทำให้พบฟอสซิลเพิ่มมากขึ้น ทั้งในมหาสมุทรไซบีเรียและซีโนไซบีเรีย (ประมาณ 248 ล้านปี จนถึงปัจจุบัน) ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่น่าสนใจและสำคัญที่จะนำไปสู่การศึกษาความหลากหลายของเต่าในประเทศไทยในอดีต รวมไปถึงวิวัฒนาการของเต่าไทยและเต่าในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่อไป

สำหรับการค้นพบในครั้งนี้จะถูกต่อยอดและเผยแพร่ไปยังผู้สนใจประวัติศาสตร์โดย รศ.ดร.ศุภชัย สมบัติโต อธิการบดี มมส. มีแนวคิดที่จะผลักดันให้เกิดพิพิธภัณฑ์เพื่อการเรียนรู้เฉพาะด้านแบบเสมือนจริงบนโลกออนไลน์ ผ่านเว็บไซต์ www.vkp.msu.ac.th ซึ่งเป็นพื้นที่รวมองค์ความรู้ต่างๆ เอาไว้ และเผยแพร่องค์ความรู้ที่ทรงคุณค่าเหล่านี้ให้คนจากทั่วทุกมุมโลกได้เข้าชมและได้รับความรู้เหล่านั้นต่อไป